

НОСЕНЕТО НА ПРЕДПАЗНИ СРЕДСТВА (МАСКИ) ПО ВРЕМЕ НА ПАНДЕМИЯ – АДМИНИСТРАТИВНО ЗАДЪЛЖЕНИЕ ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОБЩЕСТВЕННОТО ЗДРАВЕ

Симонна Кирилова¹

Резюме: Пандемията, дължаща се на вируса COVID-19, промени света коренно. Вероятно никога повече няма да го видим такъв, какъвто беше преди неговата появата. Всички ние станахме свидетели на неща, които ни бяха много далечни, а сега станаха част от нашето ежедневие. Вирусът трайно се настани между нас, а страхът обхвана нашите сърца. Свикнахме да се крием в домовете си или зад маските си, да избягваме контактите, прегръдките. Нещата, случващи се около вируса, започнаха да ме вълнуват силно още от първите месеци на появата му в България заедно с въвеждането на извънредното положение. Започнах да си задавам различни въпроси

и да търся техните отговори. Всички теми около коронавируса продължават да бъдат дискутирани и до ден днешен – ваксини, ограничаване на основни права, носене на лични предпазни средства. С проучването, което направих, се опитах да дам отговори на някои основни въпроси, позовавайки се на различни нормативни актове, както и да дам различни гледни точки на практикуващи юристи, становища на Световната здравна организация, както и моето собствено виждане.

Ключови думи: административно задължение, закон, COVID-19, лични предпазни средства, маски, права

Увод

На 13.03.2020 г. станахме свидетели на нещо, което никога досега през новия XXI век не бяхме преживявали, а именно: обявяването на извънредното положение във връзка с появата на първите случаи на заразени от COVID-19. Във всеки аспект от обществения живот настъпи хаос, хората бяха объркани, но и се страхуваха от непознатото, никой не знаеше какво да предприеме. Продукти от първа необходимост от щандовете на големите хипермаркети свършиха, улиците опустяха, лекарства от първа необходимост, както и дезинфектанти, маски, ръкавици малко по-късно, се превърнаха в една утопия и беше лукс, ако успееш да се снабдиш с тях. А някои предвидливо си набавили всичко, което смятаха за необходимо. Започнаха да се издават заповеди от министъра на здравеопазването и новата структура Национален оперативен щаб (НОЩ) нахлу трайно в личния ни живот.

¹ Симонна Кирилова, студент в магистърска програма „Право“ на Нов български университет, ел. поща: f96268@students.nbu.bg

Вече повече от година и половина стотици въпроси около заповедите, издавани от министъра на здравеопазването, вълнуват част от българските граждани, като един от тях е носенето на маска, което беше едно от първите задължения, включено в разпоредбите на управляващите пандемията държавни органи. През това време много специалисти от различни сектори изложиха своите становища относно носенето на маските – колко са ефективни, можем ли да бъдем задължени да ги носим, да бъдем глобявани, ако не ги носим. Истината е, че темата предизвиква нееднозначни обществени реакции. За да разкрием административноправната същност на носенето на маски като административно задължение с цел опазване на общественото здраве по време на пандемия, е нужно да бъдат разгледани няколко основни въпроса, сред които анализът на сходни административноправни институти, каквито са носенето на маски като религиозен смисъл и носенето на маски като проява на спортно хулиганство.

1. Носенето на прикриващо тялото или елементи от него облекло (маска) като религиозен символ

Темата за откриващата се публична дискусия относно забраната за носене на публично място на прикриващо тялото облекло се разглежда в българската правна доктрина отпреди повече от десетилетие². През 2016 г. в България е приет краткият по своето съдържание Закон за ограничаване носенето на облекло, прикриващо или скриващо лицето (ЗОНОПСЛ)³. Този закон има пряко отношение към някои от жените, принадлежащи към мюсюлманското вероизповедание, за които подобен тип облекло е типично поради религиозни или културни причини⁴. Съгласно разпоредбите на закона носенето на публично място на облекло, прикриващо или скриващо изцяло или частично лицето, не се допуска. Мотивите за приемането на този нормативен акт предвиждат, че с него се цели да се предотврати потъпкването на принципите на демократизма, равнопоставеността на половете и хуманизма, залегнали в ценностната система на Република България, ЕС и развитите демократични страни. Стремешът е да се създадат гаранции за опазване на човешкото достойнство и свободата на личен избор на гражданите от женски пол, населяващи или пребиваващи временно или постоянно на територията на Република България. Според вносителите на законопроекта носенето на такова облекло пречи за идентификация на лицето, което го носи, като това съществено завишава риска за пробиви в обществената сигурност. На второ място, този акт се тълкува като неприемлив начин за пропагандиране на определени идеи и за израз на неуважение към ценностите, на които се базира българското законодателство. България не е първата държава, която предприема подобна стъпка. Преди нея това правят Франция от 2004 г., Белгия от 2011 г., Конго и Габон от 2015 г., Латвия от 2016 г., Австрия от 2017 г., Дания от 2018 г., Холандия, Швейцария, Испания, Италия и др⁵.

² Йорданов, Т. (2010). Някои бележки около появата на законодателни инициативи срещу носенето на бурка на обществени места в страни членки на Европейския съюз. *Юридическо списание на НБУ* [онлайн], № 3, 35–43 [прегледан на 02.12.2021]. Достъпен на: <https://law.nbu.bg/bg/juridichesko-spisanie-nanov-bylgarski-universitet>.

³ Обн., ДВ, бр. 80 от 11.10.2016 г.

⁴ Законопроектът за носенето на облекло, прикриващо или скриващо лицето, е внесен в деловодството на Народното събрание на 20.04.2016 г. Достъпен на: <https://www.parliament.bg/bills/43/654-01-58.pdf> [прегледан на 01.12.2021].

⁵ Австрия последва примера за въвеждането на подобни ограничения, както и Дания. Въвеждането на забрана за прикриване на лицето се обсъжда в редица европейски страни – например в Германия, Швейцария, Естония, Литва, Латвия и Норвегия. В Испания въведените локални забрани за част от Каталуния

На публични места на територията на Република България не се допуска носенето на облекло, прикриващо частично или скриващо напълно лицето (чл. 2, ал. 1 от ЗОНОПСЛ). Според закона такова облекло е това, което прикрива или скрива лицето, например плътни или полупрозрачни дрехи, покривала, наметала, мрежести платки, маски или други подобни елементи, които прикриват частично или скриват напълно лицето, както и когато лицето е прикрито частично при носенето на облекло, с което са закрити устата, носът или очите (чл. 4, ал. 1-2). Изключение от това правило е възприето в чл. 3 със следните мотиви:

1. ако носенето на облеклото се налага:
 - а) по здравословни причини;
 - б) от характера на упражняваната професия;
 - в) в рамките на спортни, културни, образователни или други подобни прояви, когато се носи от участниците в тях и е с временен характер;
2. в молитвените домове на регистрираните вероизповедания;
3. когато със закон е установено друго.

Носенето на облекло, прикриващо лицето (маска), е израз на религиозна принадлежност. Свободата на съвестта, мисълта и избора на вероизповедание е абсолютно право, което не може да бъде ограничено (арг. чл. 57, ал. 3 от КРБ)⁶. В същото време то може да бъде балансирано чрез въвеждането на административно задължение, предвиждащо забрана за упражняването му да бъде насочено срещу националната сигурност, обществения ред, народното здраве и морала или срещу правата и свободите на други граждани (чл. 37, ал. 2 от Конституцията на Република България). И това е така, понеже религиозните и другите убеждения не са основание за отказ да се изпълняват задълженията, установени в Конституцията и законите, свързани с обществения ред (чл. 58, ал. 2 от КРБ).

Европейският съд по правата на човека възприема правото на носене на религиозно облекло и символи като относително и като такова се счита, че трябва да бъде съобразено със законните интереси на други физически и юридически лица. Практиката на Съда⁷ в тази област обхваща четири различни области на проявление:

- а) публичното пространство;
- б) училищата и университетите;
- в) държавната служба и обществените услуги;
- г) работното място.

В нея по отношение на публичното носене на религиозен символ откриваме аргументи, че лицето играе важна роля в човешкото взаимодействие и че граждани, които присъстват на обществени места, могат да не желаят там да се развиват практики или да се демонстрира поведение, които в основата си поставят под въпрос възможността за открити междуличностни отношения. Поради това Съдът приема, че бариерата, създадена срещу другите, от покривало, скриващо лицето, се третира като нарушаване на правото на другите да живеят в пространство на социализация, което улеснява „съвместното съжителство“. Идеята за „съвместно съжителство“ включва два аспекта: единият засяга общуването, а

са отменени от съдилищата. В Италия такъв дебат не съществува, тъй като още през 70-те години на XX век е въведена забрана за носенето на всякакви дрехи, които пречат на идентифицирането. По тези въпроси вж. Мюлер, М. (2018). Къде в Европа забулването е забранено? *Дойче веле* [онлайн], 01.06. [прегледан на 02.12.2021]. Достъпен на: <https://www.dw.com/bg/къде-в-европа-забулването-е-забранено/a-44043194>. Countries That Have Banned the Burka (2021). *The Week* [online], 08.03. [viewed 02.12.2021]. Available from: <https://www.theweek.co.uk/100974/countries-where-the-burka-is-banned>.

⁶ Решение № 10 от 23.07.2020 г. на Конституционния съд на Република България по к. д. № 7 от 2020 г., обн., ДВ, бр.70 от 07.08.2020 г.

⁷ Имат се предвид делата *S.A.S. v. France*, *Dakir v. Belgium* и *Belcacemi&Oussar v. Belgium*.

другият – потребността от изграждане на взаимно доверие, необходимо за упражняване на правата и свободите на всички членове на обществото⁸. Именно в този интеграционен контекст съществува административното политическо задължение гражданите да се въздържат от носенето на облекло (маска), покриващо лицето, по силата на цитирания по-горе български закон⁹.

2. Носенето на маски като форма на спортно хулиганство

Носенето на маски и напълно прикриване на лицето или на части от него, което затруднява разпознаването, е форма на противообществена проява (спортно хулиганство). Съгласно чл. 21, т. 7 от Закона за опазване на обществения ред при провеждането на спортни мероприятия (ЗООРПСМ) противообществена проява (спортно хулиганство)¹⁰ е проява, която не съставлява престъпление по смисъла на Наказателния кодекс и е извършена в спортния обект или в спортната зона преди, по време или непосредствено след спортното мероприятие, както и на отиване или на връщане от спортния обект във връзка със спортното мероприятие, изразяваща се в носенето на маски и действия за напълно прикриване на лицето или на части от него, което затруднява разпознаването. И тъй като е отречено от законодателството явление, затова се въвежда забрана за неговото практикуване. За това деяние може едновременно да се приложи принудителна административна мярка „забрана за посещение на спортни мероприятия в страната и в чужбина за срок от“ на основание чл. 25, ал. 1 от ЗООРПСМ¹¹ и да се наложи административно наказание глоба¹² на основание чл. 30, ал. 1, т. 1 от ЗООРПСМ. Целта на въвеждането на подобно административно задължение е предотвратяване на невъзможността лицето да бъде разпознато по своите индивидуализиращи белези, когато хвърля бомбички или извършва други действия, с които може да нарани останалите присъстващи на спортната проява граждани¹³. Предназначението на това задължение е да се защити общественият интерес, както и опазването на живота и здравето на други лица (по-висша ценност от забавлението чрез агресия) при провеждането на спортни събития. Затова и съдебната практика разпознава в това административно задължение съществен превъзпитателен и възпиращ ефект по отношение на бъдещи противообществени прояви на гражданина нарушител¹⁴. От тази гледна точка задължението за въздържане носенето на маска по време на спортно мероприятие е социално административно задължение, тъй като е насочено към запазване на общественото здраве.

Общото между носенето на маска като религиозен символ и като проява на спортно хулиганство е, че:

- 1) става въпрос за прикриване на лицето;

⁸ Pagotto, T. (2017). The “Living Together” Argument in the European Court of Human Rights Case-law. *Studia z Prawa Wyznaniowego*, vol. 20, 13.

⁹ Относно видовете административни задължения вж. по-подробно в Николова, Р. (2020). Опит за една нова систематизация на учебната дисциплина, изучаваща административното материално право – специална част. В: *Годишник на департамент „Право“ на НБУ за 2019 г.* София: Нов български университет, 142–149.

¹⁰ Относно административноправната регулация на спортното хулиганство вж. Николова, Р. (2020). Правна регулация на футбола – забрани и ограничения. *Юридическо списание на НБУ* [онлайн], № 4, 41–48 [прегледан на 02.12.2021]. Достъпен на: <https://law.nbu.bg/bg/juridichesko-spisanie-na-nov-bylgarski-universitet>.

¹¹ Решение № 579 от 14.03.2019 г. по адм. д. № 3728 от 2018 г. на Административен съд – Пловдив.

¹² Решение № 3071 от 26.02.2020 г. по адм. д. № 6615 от 2019 г. на ВАС, V отделение.

¹³ Решение № 2037 от 22.10.2019 г. по к. а. н. д. № 1612 от 2019 г. на Административен съд – Пловдив.

¹⁴ Протокол № 133072 от 05.06.2019 г. по а. н. д. № 8482 от 2019 г. на Софийски районен съд.

- 2) което се случва на публично място;
- 3) и която забрана представлява административно задължение да не се извършва нещо (*non facere*)¹⁵.

3. Носенето на маска по време на пандемия

Легална дефиниция на понятието „лични предпазни средства“ (ЛПС) се съдържа в чл. 3, т. 1 от Регламент (ЕС) 2016/425 на Европейския парламент и на Съвета от 9 март 2016 г. относно личните предпазни средства и за отмяна на Директива 89/686/ЕИО на Съвета¹⁶ и означава:

- а) оборудване, проектирано и произведено за носене или използване от едно лице за защита срещу един или повече рискове за здравето или безопасността на това лице;
- б) взаимозаменяеми компоненти за оборудването, посочено в буква а), които са съществени за неговата защитна функция;
- в) свързващи системи за оборудването, посочено в буква а), които не се използват или носят от едно лице, които са проектирани да свързват това оборудване с външно устройство или с надеждна точка на закрепване, които не са проектирани да бъдат постоянно закрепени и не налагат дейности по закрепване преди употреба.

Съществените изисквания за опазване на здравето и за безопасност са установени в Приложение II от Регламента. Защитата срещу вещества и смеси, които са опасни за здравето, и срещу вредни биологични агенти в нейната разновидност защита на дишането предвижда следните изисквания:

- ЛПС, които са предназначени да защитават дихателната система, трябва да дават възможност на ползвателя да се снабдява с въздух, годен за дишане, когато е изложен на замърсена атмосфера и/или на атмосфера с недостатъчна концентрация на кислород;
- въздухът за дишане, осигуряван на ползвателя от ЛПС, трябва да се получава по подходящ начин, например чрез филтриране на замърсения въздух през ЛПС или чрез доставяне от външен незамърсен източник;
- съставните материали и другите компоненти на тези типове ЛПС трябва да бъдат подбрани или проектирани и вградени така, че да осигуряват нормално дишане на ползвателя и хигиена на дихателните пътища за съответния период на носене при предвидимите условия на употреба.

Това, че маската се третира като лично предпазно средство според българското законодателство, става ясно от Наредба № 3 от 8.05.2013 г. за утвърждаването на медицински стандарт по превенция и контрол на вътреболничните инфекции на министъра на здравеопазването¹⁷. В нормативния акт са изброени личните предпазни средства:

- а) ръкавици;
- б) защитни средства за очите (очила, шлемове);
- в) маски;
- г) предпазно облекло – престилки, обувки/калцуни и шапки.

Личните предпазни средства са предназначени да осигурят защита на персонала и да ограничат разпространението на инфекциозните агенти в лечебните заведения. Подборът

¹⁵ Николова, Р. (2020). *Учебно помагало по административно право*. София: Нов български университет, 304–305.

¹⁶ ОВ L 81, 31/03/2016, 51–98.

¹⁷ Обн., ДВ, бр. 43 от 14.05.2013 г., в сила от 11.05.2013 г.

на личните предпазни средства се основава на оценката за нивото на риска в зависимост от вида на грижите за пациента. Маските и защитните средства за очите (очила, лицеви шлемове) защитават лигавиците на носа, очите и устата при процедури и грижи за пациента, свързани с образуване на пръски или аерозол от кръв, телесни течности, секрети и екскрети.

1. Маски се използват от:

1.1. Медицинския персонал – за защита на пациентите при работа в операционната, при извършване на инвазивни процедури и при грижи за имунокомпрометирани пациенти.

1.2. Медицинския персонал – за защита при риск от контаминиране с кръв, телесни течности, секрети и екскрети и за респираторна защита при пациенти с инфекции, предавани по въздушно-капков път, или аерогенни инфекции, като туберкулоза и ТОРС.

1.3. Пациентите с инфекции, предавани по въздушно-капков или аерогенен път, когато същите са извън изолационната стая¹⁸.

2. Избор на маски:

2.1. В случаите по т. 1.1 и т. 1.3 се използва хирургична маска.

2.2. В случаите по т. 1.2, когато се касае за инфекции, предавани по аерогенен път, се използва респираторен тип маски с най-малко 95% ефикасност на филтъра за частици с размер 1 микрометър, а в останалите случаи се използват хирургични маски.

2.3. В случаите, когато се касае за извършване на високорискови процедури при пациенти с инфекции, предавани по аерогенен път, като ТОРС, и при силно контагиозни заболявания, като вирусна хеморагична треска, се използват респираторни маски с по-високо ниво на филтрация (FFP-3 или FFP-3v по европейския стандарт БДС-EN 149:2001 (Средства за защита на дихателните органи. Филтриращи полумаски за защита от частици. Изисквания, изпитвания, маркировка) или маска N100 по американския стандарт NIOSH).

Личното предпазно средство маска се използва за защита срещу един или повече риска за здравето или безопасността на конкретното лице, когато става въпрос за обществени отношения от административноправно естество по повод работа или лечение в здравно заведение. В това нейно качество тя има предназначението да осигури защитата на здравето и безопасността на ползвателите (чл. 5 от Регламент 2016/425). При носенето на маската по време на пандемия от всички граждани с цел опазване на общественото здраве има една съществена трансформация на административноправната същност на маската – тя вече не е просто лично предпазно средство, а част от противоепидемична мярка.

Административното законодателство определя следните средства за надзор на заразните болести:

- а) извършването на граничен здравен контрол (чл. 57 от ЗЗ);
- б) провеждането на задължителни имунизации и реимунизации, както и организирането на имунизационни кампании, откриването на временни имунизационни пунктове, сформирането на екипи за имунизирание на място и други извънредни мерки (чл. 58-59 от ЗЗ);
- в) регистрация на болните от заразни болести (чл. 60 от ЗЗ);
- г) задължителна изолация и задължителна карантина (чл. 61-61а от ЗЗ);
- д) извършване на дейности по дезинфекция, дезинсекция и дератизация (чл. 62 от ЗЗ);

¹⁸ Става въпрос за затворена работна среда, в която гражданите участват в две административноправни качества – на медицински служител и на пациент. Поради това персоналният обхват на това административно задължение е по-малък в сравнение със задължението всички граждани да бъдат задължени да носят маска на открито или закрито. Но това не възпрепятства практиката за носене на маска от по-широк кръг административноправни субекти със същата цел – за респираторна защита от инфекции, предавани по въздушно-капков път.

- е) обявяване на извънредна епидемична обстановка и въвеждане на временни противоепидемични мерки (чл. 63 – 63а от ЗЗ);
- ж) мерки и дейности за опазване на общественото здраве, различни от гореизброените по б. „а“ – б. „е“ (чл. 63б от ЗЗ).

Правното основание на административното задължение да се носи маска привидно не се съдържа изрично в нито една законова разпоредба. Носенето на маска (на открито или в закрито помещение), покриваща носа, устата и брадичката, представлява противоепидемична мярка по смисъла на чл. 63, ал. 1 от Закона за здравето (ЗЗ). Тя е заложена в закона по презумптивен начин и заедно с други обичайни средства за защита като спазването на дистанция от 1,5 – 2 метра спрямо други лица; намален брой посетители в закрити помещения; регулиране на разнопосочното движение на гражданите с цел предотвратяване на струпването на много хора и др. по своята административноправна същност е дейност, насочена към опазване здравето на гражданите в тяхната съвкупност. Ето защо носенето на маска по време на пандемия е противоепидемична мярка и представлява социално административно задължение, имащо за цел да гарантира общественото здраве, като ограничи епидемии от заразни болести.

В същото време за предотвратяването и преодоляването на бедствие, предизвикано от заразна болест, водещо до епидемично разпространение с непосредствена опасност за живота и здравето на гражданите, тя представлява не толкова строг административноправен механизъм за защита на общественото здраве, колкото извършването на повече от обичайните дейности (арг. § 1, т. 45 от Допълнителните разпоредби на ЗЗ), каквито могат да бъдат:

- а) изолацията – действие по отделяне на лица, болни от заразна болест, и на заразносители с цел предотвратяване разпространението на съответната заразна болест (§ 1, т. 46 от Допълнителните разпоредби на ЗЗ);
- б) карантината – действие по отделяне на контактни лица на лица, болни от заразна болест, и на лица, които са влезли на територията на страната от други държави, с цел предотвратяване разпространението на съответната заразна болест (§ 1, т. 47 от Допълнителните разпоредби на ЗЗ);
- в) забраната за влизане на територията на страната на граждани на други държави, с изключение на гражданите с постоянно, дългосрочно или продължително пребиваване на територията на Република България, както и членовете на техните семейства (чл. 61, ал. 5 от ЗЗ);
- г) временно ограничаване придвижването на територията на страната¹⁹, както и временно спиране или ограничаване на експлоатацията или режима на работа на обекти с обществено предназначение и/или други обекти или услуги, предоставяни на гражданите (чл. 61, ал. 6 от ЗЗ).

Носенето на маска като административно задължение за предпазване на общественото здраве произтича от общото конституционно задължение да се изпълняват Конституцията и законите в страната, като се зачитат правата и законните интереси на другите (чл. 58, ал. 1 от КРБ). Затова то е производно юридическо задължение, което произтича едновременно от конституционна норма и административноправни норми²⁰. Указание за втората хипо-

¹⁹ За този административноправен институт вж. Николова, Р. (2020). Ограничения на правото на свободно придвижване по време на извънредно положение заради пандемия, причинена от SARS-COV-2. *Юридическо списание на НБУ* [онлайн], № 2, 19–25, 44, 59 [прегледан на 02.12.2021]. Достъпен на: <https://law.nbu.bg/bg/juridicheskospisanie-na-nov-bylgarski-universitet>.

²⁰ Относно видовете юридически задължения вж. Чернева, Б. (2019). *Юридическо задължение*. София: Сиби, 101.

теза съществува в чл. 209а от ЗЗ, който предвижда, че неизпълнението на задължението да се спазват противоепидемичните мерки по чл. 63, ал. 4 или 7 и чл. 63а, ал. 1 или 2 води до упражняването на административна принуда (налагането на административно наказание – глоба от 300 до 1000 лв., а при повторно нарушение – от 1000 до 2000 лв.).

Заклучение

В сравнителен план разгледаните три административноправни института, свързани с носенето на маски, показват редица прилики. На първо място, общото между тези три задължения е мястото, на което това не трябва или може да се случи – обществено пространство. На второ място, техният публичноправен характер произтича от поставено от страна на държавната власт изискване за спазване на определено поведение. Следователно техният източник е административноправен – закон от специалната част на административното право (Закон за ограничаване носенето на облекло, прикриващо или скриващо лицето; Закон за опазване на обществения ред при провеждането на спортни мероприятия и Закон за здравето). На трето място, неизпълнението на това административно задължение е скрепено със санкция – налагането на административно наказание глоба (чл. 6, ал. 1 от Закона за ограничаване носенето на облекло, прикриващо или скриващо лицето; чл. 30, ал. 1, т. 1 от Закона за опазване на обществения ред при провеждането на спортни мероприятия и чл. 209а от Закона за здравето). На четвърто място, административните задължения възникват, за да бъде защитен някакъв аспект на обществения интерес. При забраната за носене на маска като религиозен смисъл целта на това ограничение е постигането на социален интегритет в спазването на обществения ред. При забраната за носенето на маска като проява на спортно хулиганство и при изискването за носене на маска по време на пандемия целта е опазването на живота и здравето на други лица по време на спортни събития.

Разликите в носенето на маска също са няколко:

1. при носенето на маска като религиозен символ и при извършване на спортно хулиганство административното законодателство изисква от адресатите на правната норма бездействие, докато при носенето на маска по време на пандемия това задължение предполага действие;
2. първите две административни задължения са изрично посочени в законодателството, докато носенето на маска по време на пандемия се възприема презумптивно от законодателя като изискване – елемент от противоепидемичните мерки;
3. различни се целите, поради които се въвеждат тези административни задължения – постигането на обществен интегритет, запазване на живота и здравето на другите граждани;
4. тези административни задължения се проявяват в различни сфери на административното право на гражданите: забраната за носене на маска като религиозен символ е административно политическо задължение, докато забраната за носене на маска като проява на спортно хулиганство и изискването за носенето на маска по време на пандемия са административни социални задължения по опазване на общественото здраве.

Библиография

Йорданов, Т. (2010). Някои бележки около появата на законодателни инициативи срещу носенето на бурка на обществени места в страни членки на Европейския съюз. *Юридическо списание на НБУ*, бр. 3, 35–43.

Мюлер, М. (2018). Къде в Европа забулването е забранено? *Дойче веле* [онлайн], 1.06. [прегледан на 02.12.2021]. Достъпен на: <https://www.dw.com/bg/къде-в-европа-забулването-е-забранено/a-44043194>.

Николова, Р. (2020). Опит за една нова систематизация на учебната дисциплина, изучаваща административното материално право – специална част. В: *Годишник на департамент „Право“ на НБУ за 2019 г.* София: Нов български университет, 142–149.

Николова, Р. (2020). Правна регулация на футбола – забрани и ограничения. *Юридическо списание на НБУ* [онлайн], № 4, 41–48 [прегледан на 02.12.2021]. Достъпен на: <https://law.nbu.bg/bg/juridichesko-spisanie-na-nov-bylgarski-universitet>.

Николова, Р. (2020). *Учебно помагало по административно право*. София: Нов български университет.

Николова, Р. (2020). Ограничения на правото на свободно придвижване по време на извънредно положение заради пандемия, причинена от SARS-COV-2. *Юридическо списание на НБУ* [онлайн], № 2, 12–61 [прегледан на 02.12.2021]. Достъпен на: <https://law.nbu.bg/bg/juridichesko-spisanie-na-nov-bylgarski-universitet>.

Чернева, Б. (2019). *Юридическо задължение*. София: Сиби.

Pagotto, T. (2017). The „Living Together“ Argument in the European Court of Human Rights Case-law. *Studia z Prawa Wyznaniowego*, vol. 20.

WEARING PROTECTIVE EQUIPMENT (MASKS) DURING A PANDEMIC – AN ADMINISTRATIVE OBLIGATION TO PROTECT PUBLIC HEALTH

Simonna Kirilova²¹

Abstract: The COVID-19 pandemic has changed the world dramatically. We will probably never see it again as it was before the appearance of the virus. We have all witnessed things that were very far away from us and have now become part of our daily lives. The virus has settled among us, and fear has settled in our hearts. We got used to hide in our homes or behind our masks, to avoid contacts, hugs. All happening around the virus started to excite me a lot from the first months of its appearance in Bulgaria together with the introduction of the state of

emergency. I started asking myself different questions and looking for their answers. All topics around the coronavirus continue to be discussed until today – vaccines, restriction of fundamental rights, wearing personal protective equipment. With the research I did, I tried to answer some basic questions, referring to different regulations, as well as to give different points of view to practicing lawyers, opinions of the World Health Organization, as well as my own view.

Keywords: administrative duty, Covid-19, law, masks, personal protective equipment

²¹ Simonna Kirilova, a third-year student in the Master's program in Law at New Bulgarian University, e-mail: f96268@students.nbu.bg